

03751111

มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

Man and Environment

19-23 ก.ย. 65

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ วัฒนธรรม

สังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกัน
และกัน มีการกระทำระหว่างกัน โดยยอมรับ
แบบแผนรวมทั้งระเบียบกฎเกณฑ์ของกลุ่ม
ร่วมกัน

วัฒนธรรม หมายถึง แบบแผนในความคิดและการ
กระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ ความ
เชื่อ ความนิยม ความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ
ในการควบคุมและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หมายถึง การ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบความสัมพันธ์
ของบุคคลที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เนื่องจากการ
เปลี่ยนแปลงของกรอบสิทธิและหน้าที่

ตัวอย่างเช่น เปลี่ยนจากเพื่อนเป็นสามีภรรยา จาก
เพื่อนเป็นพ่อค้าลูกค้า ระบบนายกับบ่าว ครูกับ
ลูกศิษย์

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เน้นการประดิษฐ์
ของสังคม เช่น ภาษา ศิลปะ ดนตรี การละเล่น
ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมมีความ
เกี่ยวข้องกันเสมอ เช่น ประชากรเพิ่ม
ห้องเรียนมีขนาดใหญ่ ระบบการเรียนการสอน
เปลี่ยนไป หรือเมื่อมีถนนเข้าสู่ชนบทก็มีร้านค้า
และโรงงาน สังคมชนบทกลายเป็นสังคมเมือง

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม : โครงสร้างและหน้าที่
เปลี่ยน

การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม : วิถีชีวิตเปลี่ยน

++ สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ
วัฒนธรรม ++

- การประดิษฐ์คิดค้น ทั้งทางด้านวัตถุ เทคโนโลยี
และทางด้านสังคมเช่น กฎหมาย ประเพณี
- การอบรมสั่งสอนสมาชิกใหม่ของสังคมไม่
ครบถ้วน เช่น ให้นายายเลี้ยงหลาน

- การแพร่กระจายของวัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งไป
ยังอีกสังคมหนึ่ง เช่น การแต่งกายแบบ
ตะวันตก พุทธศาสนาจากอินเดีย การขยัน
อดทนและเอาประโยชน์จากคนอื่น จาก
วัฒนธรรมจีน
- การยืมทางวัฒนธรรม เช่น การเมืองการปกครอง
ภาษาพูด รถยนต์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

- การเปลี่ยนแปลงโดยการปฏิวัติ (revolution)
เช่น การปกครอง ทฤษฎีนิยม
- การเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (trends)
เช่น สังคมชนบทเป็นสังคมเมือง
- การเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวัน (everyday change) สมาชิกของสังคมมักไม่รู้ตัว

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง

- สภาพแวดล้อมกายภาพ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ
- ประชากร
- ทัศนคติและคุณค่า
- การอยู่โดดเดี่ยวและการติดต่อ

วีดิทัศน์ 19

Spirit of Asia ตอน รสชาติของชีวิตในเบตง

youtu.be/QI3gnByD5gQ

เมื่อครั้งอดีต...ก่อนการพัฒนาคมนาคมเชื่อมต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ในแนวเส้นทาง "เบตง" เคยขึ้นชื่อว่าเป็นหย่อมเมืองที่ตั้งอยู่อย่างลำพังบนแนวเทือกเขาสันกาลาคีรี แม้เบตงจะอยู่อย่างโดดเดี่ยวห่างไกลสักเพียงใด สิ่งที่น่าแปลกใจคือที่แห่งนี้กลับเป็นจุดหมายแห่งความหลากหลายของกลุ่มคนต่างวิถี ต่างศาสนา และความเชื่อที่หลั่งไหลเข้ามาผสานเป็นหนึ่งเดียวในพหุวัฒนธรรม

ผู้คนที่หลากหลายในต่างวิถีหลายชั่วรุ่น ล้วนแล้วก็มีสูตรอาหารที่คิดค้นขึ้นมาอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของพวกเขา ทำให้อาหารนั้นเป็นมากกว่าอาหาร เพราะมันเต็มเปี่ยมไปด้วยอัตลักษณ์ของหลากหลายกลุ่มชนที่เข้ามาโลดแล่นอยู่ในเบตงแห่งนี้

ร่วมเดินทางเปิดสำหรับอาหารที่ชาวมุสลิมแห่งเบตงขนานนามว่าเป็นอาหารมุสลิม "หลังเขา" ที่ตำบลอัยเยอร์เวง แล้วเดินทางต่อไปลิ้มรสชาติแห่งชีวิตในตำรับอาหารจีนที่ยังคงโลดแล่นอยู่ในวิถีชาวจีนหลากภาษาในเมืองเบตง

การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

- อยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 4 "การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน"
- วัตถุประสงค์
  - 1) รักษา ปิ่นฟูทรัพยากรธรรมชาติและมีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม
  - 2) สร้างความมั่นคงด้านน้ำ
  - 3) บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและลดมลพิษ
  - 4) พัฒนาขีดความสามารถในการลดก๊าซเรือนกระจกปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ รับมือภัยพิบัติ

**++ ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม ++**

**เน้นการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและ
ยั่งยืน ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้
แนวคิดตลอดวัฏจักรชีวิต (Life cycle thinking) ดังนี้**

- 1) ส่งเสริมการผลิตและการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่
เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม**
  - **ใช้มาตรการทางการเงินและการคลัง**
  - **เทคโนโลยีสะอาด**
  - **ส่งเสริมการออกแบบนวัตกรรมสินค้าและบริการ**
  - **ส่งเสริมสินค้าฉลากเขียว**

สินค้าฉลากเขียว

เป็นสินค้าที่มีองค์ประกอบ กระบวนการผลิต การ
ใช้ ตลอดจนถึงการทิ้งทำลายที่มีผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อมน้อยกว่าสินค้าประเภทเดียวกันที่
ไม่ได้รับการรับรอง

Green Product Information

สีปากกาลากเขียว หมายถึง สินค้าที่ได้รับการรับรองจากสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าผลิตภัณฑ์อื่นในกลุ่มเดียวกัน ตั้งแต่กระบวนการผลิตจนถึงการย่อยสลายของผลิตภัณฑ์

ข้อดีของผลิตภัณฑ์ที่มีฉลากเขียว

1. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านการผลิตและการบริโภคของประชาชน และลดปัญหาโลกร้อน
2. ปราศจากสารก่อมะเร็ง

2) สนับสนุนการผลิตภาคการเกษตรไปสู่ เกษตรกรรมที่ยั่งยืน

- ปรับเปลี่ยนจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวไปสู่ เกษตร
ธรรมชาติ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์
วนเกษตร เกษตรทฤษฎีใหม่
- พัฒนามาตรฐานความปลอดภัย
ของสินค้าเกษตร

เกษตรทฤษฎีใหม่

3) ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงขีด
ความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ

- พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่ง
ท่องเที่ยว โดยเฉพาะขยะและน้ำเสีย
- จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในระบบนิเวศที่
เปราะบาง
- ส่งเสริมแนวคิดสร้างรายได้จากการอนุรักษ์
- เชื่อมโยงการท่องเที่ยวชุมชนกับการอนุรักษ์
- สร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ชีวภาพของท้องถิ่น

4) สร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปสู่ การบริโภคที่ยั่งยืน

- สร้างความตระหนักรู้ของผู้บริโภค
- คัดราคาสินค้าโดยรวมต้นทุนค่าใช้จ่ายจาก
ทรัพยากรธรรมชาติ ค่าใช้จ่ายในการกำจัด
ซากผลิตภัณฑ์
- ส่งเสริมบรรจุกัญชีจากธรรมชาติ

Department
for Environment
Food & Rural Affairs

Plastic bag
charge

#reusebags
To find out more:
gov.uk/carrierbags

**Large shops in
England must
charge 5p for
single use plastic
carrier bags from
5th October 2015**

วีดิทัศน์ 20

ดูให้รู้ : ชุมชนเล็ก ท่องเที่ยวโต ที่ไหนก็ทำได้

youtu.be/9dafMHSASvk

ดูให้รู้พาไปเที่ยวเมืองออนเซ็นที่ไม่เคยอยู่ในสายตาของนักท่องเที่ยว แต่คนในชุมชนไม่ยอมแพ้ พยายามที่จะพลิกฟื้นเมืองด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้คนหันมาสนใจและมาเที่ยวเมืองออนเซ็นแห่งนี้ให้ได้ จนตอนนี้ ขึ้นมาเป็นเมืองออนเซ็นที่มีคนนิยมไปมากเป็นหนึ่งใน 5 ของญี่ปุ่นแล้ว เราจะไปดูเมืองแห่งนี้ว่า คนในเมืองทำวิธีไหน อย่างไร ซึ่งแต่ละกิจกรรมทั้งสนุกและกระตุ้นความสนใจได้ดี

有馬温泉

史跡・景勝・名湯のまち

ARIMA HOT SPRING Tourist Map
Town of Historical Sites/Scenic Beauty/Hot Springs

- Public Bathroom
- Tourist Information Center
- Shrine
- Bus Stop
- Direction Board
- Parking
- Temple
- Bus Stop (Loop Bus)

湯りめぐり
Hot Spring Area Walking Trail Guide

有馬温泉